

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 11Co/31/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118210153
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Zoľáková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118210153.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Zoľákovvej a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Mareka Košča v právnej veci žalobkyne: V. F., D.. X.X.XXXX, Z. X, XXX XX A., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, právneho zastúpeného Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom 1. mája 173/11, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 679, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 200,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 29Csp/8/2018-45 zo dňa 30. januára 2019, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok súdu prvej inštancie.

Priznáva žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov napadnutým rozsudkom I. výrokom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadostučinenie vo výške 200,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, II. výrokom priznal žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Výrok rozhodnutia odôvodnil tým, že žalobkyňa žalobou doručenou súdu dňa 10.9.2018 sa voči žalovanému domáhala zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 200 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Žalobkyňa v konaní vedenom pred OS Prešov pod sp. zn. 10C/56/2016 sa voči žalovanému domáhala určenia, že úver z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX z 21.8.2009 je bezúročný a bez poplatkov, vrátane určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v úverových podmienkach žalovaného hlava 15 § 5 v znení „Spoločnosť a klient sa v súlade s ust. § 282 ods. 1 Obchodného zákonníka v nadväznosti na obchodno-právny vzťah vyplývajúci z úverovej zmluvy vzájomnou dohodou určili, že záväzkový vzťah, ktorého predmetom je VIČ podľa ÚZ a tejto hlavy ÚP.“ Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 29.11.2016 žalobe v plnom rozsahu vyhovel. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v úverovej zmluve v predmete sporu absentuje údaj o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. i/ zák. č. 258/2001 Z. z., a preto sa predmetný úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. K neprijateľnej zmluvnej podmienke uviedol, že uvedené zmluvné dojednanie odporuje ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka s tým, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa majú vždy prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Tento právny záver vyplýva aj z rozhodnutia NS SR zo dňa 21.4.2015 pod sp. zn. 3MCdo/12/2014. Rozsudok súdu prvej inštancie bol potvrdený rozsudkom KS v Prešove zo dňa 20.2.2018 pod sp. zn. 8Co/34/2017 s dátumom právoplatnosti 5.4.2018. V žalobe žalobkyňa uviedla, že si vo vyššie uvedenom konaní úspešne uplatnila porušenie práva zo strany žalovaného

ako veriteľa, a preto má právo na primerané finančné zadosťučinenie v zmysle ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z.. Ako spotrebiteľka si predmetným nárokom uplatňuje satisfakciu za porušenie jej spotrebiteľských práv. Primerané finančné zadosťučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy. Zároveň má mať aj funkciu relutárnu. Žalovaný v odôvodnení svojho vyjadrenia uviedol, že základným predpokladom na úspešné uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je okrem preukázania ujmy aj preukázanie, že žalovaný svojím konaním porušil súčasne (kumulatívne) ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa a osobitného právneho predpisu. Predpokladom uplatnenia tohto inštitútu je to, aby aspoň potenciálna hrozba ujmy v dôsledku porušenia práv alebo povinnosti vznikla, inak nie je čo reparaovať. Je nesporné, že OS Prešov rozsudkom pod sp. zn. 10C/56/2016 určil, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov. Ani uvedené rozhodnutie však nemožno považovať za úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovených zákonom o ochrane spotrebiteľa. Má totiž za to, že nie každé rozhodnutie, ktorým súd rozhodol v prospech spotrebiteľa v súdnom konaní, možno považovať za úspešné uplatnenie porušenia práv alebo povinností ustanovených zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi. Predmetom vyššie uvedeného konania nebolo uplatnenie porušenia práv alebo povinností, ale výlučne určenie úveru za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu absencie zákonných náležitostí. Podľa názoru žalovaného žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno ohľadne toho, že zo strany žalovaného skutočne došlo k porušeniu práva alebo povinnosti ustanovených zákonom o ochrane spotrebiteľa. Ako vyplýva zo samotného inštitútu finančného zadosťučinenia, ide o zadosťučinenie, ktorého účelom je reparaovať potencionálnu ujmu, ktorá bola neoprávneným zásahom do práva na ochranu spotrebiteľa spôsobená. Predpokladom uplatnenia tohto inštitútu je to, aby hrozba ujmy vznikla, inak nie je čo reparaovať. Žalobkyni nielenže žiadna ani potencionálna ujma nevznikla, ale naopak získala najvýhodnejší úver, aký by jej žiadna banka neposkytla. Žalobkyňa na súde neuplatňovala porušenie práv alebo povinností zo strany žalovaného, ale len určenie úveru za bezúročný a bez poplatkov, uplatňovala si teda zo zmluvy výhodu, nie ochranu pred porušením práv alebo povinností. Súd konštatoval, že Inštitút primeraného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach SR a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody je taká, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Ak práve inštitút relutárnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou, potom v zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie účinné, primerané a odradzujúce. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa ako spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a tiež má právo domáhať sa, aby sa dodávateľ zdržal protiprávneho konania, odstránil protiprávny stav a za podmienky, že si na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti stanovené zákonom č. 250/2007 Z. z., má právo aj na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom zodpovedá. Keďže žalovaný preukázateľne porušil práva žalobkyne ako spotrebiteľa, súd považoval samotný nárok žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie za dôvodný. Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia prihliadol aj na skutočnosť, že žalovaný napriek bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru prijal plnenie titulom splátok úveru aj nad rozsah istiny úveru (č. I. 19 spisu sp. zn. 10C/56/2016). V danom prípade primeraná povaha a rozsahu porušenia práv žalobkyne je suma 200 Eur, ktorá zodpovedá svojmu účelu a poskytuje žalobkyni ako spotrebiteľovi satisfakciu a odradí dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľa. Na záver súd pripomína, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne, resp. na kompenzáciu jej majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany (rozsudok KS v Prešove zo dňa 24.5.2017 pod sp. zn. 2Co/137/2016). O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 CSP v spojení s ustanovením § 262 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný, v ktorom namietal, že predpokladom toho, aby súd mohol priznať primerané finančné zadosťučinenie je, že spotrebiteľove práva a povinnosti sú porušené a sám vidí iniciatívu ako túto situáciu odvrátiť a zabezpečiť si súdnym rozhodnutím ochranu. Spotrebiteľove práva a povinnosti však úverovou zmluvou so žalovaným neboli žiadnym spôsobom poškodené. Spotrebiteľ žiadne poškodenie práv neprezentoval. Predmetom konania vedeného pod sp. zn. 10C/56/2016, ktoré má byť podkladom na uplatnenie primeraného finančného zadosťučinenia bolo

výlučne vyhodnotenie úverovej zmluvy za bezúročnú a bez poplatkov, čo v žiadnom prípade nemožno vyhodnotiť ako úspešné uplatnenie porušenia práv alebo povinnosti. Zo samotného pojmu primeraného finančného zadosťučinenia vyplýva nevyhnutnosť jeho primeranosti vo vzťahu k porušenej povinnosti. Jeho cieľom má byť nastolenie akejkoľvek rovnováhy v dôsledku porušenej povinnosti, ktorá spotrebiteľovi mala spôsobiť škody, pokiaľ však súd vyhlási úverovú zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu chýbajúcich náležitostí, žiadna škoda spotrebiteľovi nevznikla, práve naopak, získa výhodu bezúročného a bezpoplatkového úveru, ktorý by mu neposkytla žiadna banka ani iná inštitúcia. Ak by na základe takejto skutočnosti malo byť spotrebiteľovi priznané ešte aj primerané finančné zadosťučinenie, výklad právnej normy § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. nie je správne aplikovaný. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 14Co/91/2012-141 zo dňa 10.10.2013, v ktorom krajský súd poukázal na nedôvodnosť primeraného finančného zadosťučinenia v prípade, že úverová zmluva bola vyhlásená za bezúročnú a bez poplatkov, nakoľko uvedené predstavuje pre žalovaného ako dodávateľa dostatočnú sankciu. Pokiaľ by sa žalobcovi priznalo aj finančné zadosťučinenie vo výške 200,- bolo by to nielen neprimerané, ale aj nedôvodné, nakoľko by rovnováha, ktorá má byť podľa § 3 ods. 5 nastolená, porušil. Zo žalovaným popísaných skutočností je zrejmé, že v danom prípade žalobcovi žiadne ani len potenciálne riziko ujmy nehrozilo a z celého zmluvného vzťahu so žalovaným sa snaží len vyťažiť výhody a finančné prostriedky. Ani súdy by nemali spotrebiteľov zbavovať zodpovednosti za svoje záväzky a následne im ešte priznať primerané finančné zadosťučinenie. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania, trov právneho zastúpenia.

4. Žalobca sa k odvolaniu písomne nevyjadril.

5. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávnenou osobou (§ 359 C.s.p.), preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, ktoré sa týkajú procesných podmienok, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (§ 380 ods. 1, 2 C.s.p.). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote termín verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods.2, § 219 ods. 1, 3 C.s.p.). Po prieskume napadnutého rozhodnutia podľa vyššie uvedených zásad (§ 379, § 380 ods. 1, 2 C.s.p.) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

6. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

7. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver, svoje rozhodnutie odôvodnil riadne a v rozhodnutí sa vysporiadal s podstatnými argumentmi. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje, a len na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uvádza:

8. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa je zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu.

9. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi

právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ustanovenia § 3 ods. 5 poslednej vety zákona č. 250/2007 Z.z..

10. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne opierajúci sa o ustanovenie § 3 ods. 5 zákona číslo 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenia Zákona o ochrane spotrebiteľa upravujú práva spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak sa na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práv alebo povinností, ustanovených zákonom číslo 250/2007 Z. z., alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéto porušenia práv alebo povinností privodiť spotrebiteľovi ujmu. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, pretože stačí, ak tá ujma tu je. Odvolací súd osobitne zdôrazňuje, že je pritom bez právneho významu, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

11. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax, spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie, sankčná funkcia náhrady škody je taká náhrada škody, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi, a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk európskych predpisov a judikatúry akcentuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej náhrady škody, teda funkciu preventívnu.

12. Ak práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou, potom v zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc, musia byť sankcie za diskriminačné správanie „účinné, primerané a odradzujúce“.

13. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa ako spotrebiteľ, má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve, a tiež má právo domáhať sa, aby sa dodávateľ zdržal protiprávneho konania, odstránil protiprávny stav a za podmienky, že si na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností stanovené zákonom číslo 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, má právo aj na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom, zodpovedá.

14. V konaní bolo preukázané porušenie práv spotrebiteľa a za takéto porušenie možno považovať aj to, že žalovaný poskytol žalobkyňi úver, ktorý bol na základe rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 10C/56/2016 uznaný za bezúročný a bezpoplatkový a bola v ňom konštatovaná neprijateľná zmluvná podmienka v úverovej zmluve.

15. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskumu a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už len hrozba vzniku ujmy. Pre priznanie daného nároku pritom nie je relevantné, či ku vzniku ujmy aj reálne došlo alebo nie. Na to, aby všeobecný súd priznal spotrebiteľovi nárok na primerané finančné zadosťučinenie, teda úplne postačuje len samotná existencia hrozby vzniku ujmy počas účinnosti zákona č. 250/2007 Z. z..

16. S poukazom už na vyššie uvádzané odvolací súd konštatuje, že za daného stavu vzhľadom na závažné porušenie práv žalobkyne zo strany žalovaného, ktorej ochrany sa žalobkyňa úspešne domáhala na všeobecnom súde, je priznanie primeraného finančného zadosťučinenia plne dôvodné. Nemožno sa preto stotožniť s názorom odvolateľa, že v konaní pred súdom prvej inštancie nebolo preukázané, že došlo k porušeniu práv ustanovených za účelom ochrany žalobkyň ako spotrebiteľa.

17. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia náležitým spôsobom vysvetlil svoje záver o splnení podmienok pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

18. K správne mu rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil vrátane osvojenia si jeho dôvodov.

20. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. , § 262 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že v odvolacom konaní bola žalobkyňa sporovou stranou, ktorá mala v odvolacom konaní úspech v celom rozsahu, preto jej súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 % a zároveň žalovaný v odvolacom konaní úspech nemal. O výške náhrady trov konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).